

La biblioteca de Lluç Estaci, Rector de Puigpunyent, Mallorca. 1644

JAUME BOVER

Entre els papers de la biblioteca de Josep Porter, llibreter antiquari de Barcelona, es localitzà el 1983, un llibre manuscrit relligat en pergami que contenia diverses actes notarials, testaments, etc. que fan referència a un pleït promogut pels frares dominicans de la Ciutat de Mallorca i els hereus de Lluç Baptista Estaci, també anomenat Lluç Cortell Estaci, doctor en teologia i rector de la parròquia de Puigpunyent, Mallorca.

El volum, que porta el títol genèric *Actes de Son Cortey*, inclou inventari del béns del prevere. La relació consta de dues parts. La primera amb l'inventari dels béns mobles seguint l'ordre de les dependències de la casa, i d'una altra vivenda a la Ciutat de Mallorca, al *cab devall del Born*; i la segona amb la relació de 253 volums manuscrits i impressos, d'un interès extraordinari.

El manuscrit en qüestió, juntament amb altres de tema català, epistolari i demés, havia d'ésser dipositat a la Biblioteca de Catalunya. Ignora on es troba a hores d'ara. Maria Porter i Moix, dilecta amiga, filla de l'insigne llibreter, em permeté treure'n una còpia, la qual cosa li agraesc de tot cor.

He procurat fer un ràpid intent d'aproximació a la identificació dels llibres impresos amb l'ajuda de les bibliografies de Graesse, Palau i altres.

Lluç Baptista Estaci, fill del mestre Damià Estaci, i nebot de Lluç Ballester, prevere, feu testament el 28 de gener de 1644 instituint hereus als seus nebots, davant el notari Bartomeu Coll, foren testimonis Francesc Andreu, militar de Mallorca i l'honor Pere Antelm Alemany, de l'Alqueria, del terme d'Andratx. Tenia una germana casada amb Joan Cortei. El 7 d'abril de 1644, havent mort el rector, es feu inventari dels béns.

Lluç Cortei, procurador de Jerònima Cortei i Estaci, beneficiat de la parròquia de Santa Eulàlia, de la Ciutat de Mallorca vengué el 1.er d'octubre de 1644 la biblioteca de Lluç Baptista Estaci a Joan Pau Ferragut per 103 lliures.

1644 abril 7

[INVENTARI]

[Rectoria de Puigpunyent]

[Sala de la rectoria]

Primo atrobí en dita heretat, ço és, en la rectoria del dit lloch de Purpunyent, en la sala de la dita rectoria nou cadiras de repòs ab sos sitials y respalles de cuyro usades.

Item un banch de respalles de sapí usat y vell.

Item una conca de llautó vella, que era de la heretat de Damià Stasi quondam son pare.

Item dos bufets usats de noguer ab sas vergas de ferro.

Item un altre bufet de pi usat.

[Cambra]

En la cambra ha hont dit rector jeya.

Primo uns cuyros de guadamacil vells, que eran de la heretat de mestre Damià Stasi quondam son pare, que són quatre.

Item dos caxes de sapí usades, la una és de Hierònima Cortey y Stasi, viuda hereve de dit diffunct, la una se'n sarvia dit rector en roba de llane, y l'altre de lli hi havia dos parells de llansols, ço és, dos de bri y stopa y dos de bri.

Item sis torcabocas de gra de ordí usats.

Item tres tavallolas de axugar les mans.

Item quatre mocadors; quatre colls de capellà, dos nous y dos vells.

Item dos pavallons de filampua de capell de demprimer y són de la heretat de Damià Stasi quondam son pare.

Item en la caixa de la roba de llana. Primo una lloba de ximallot negre per anar per Ciutat ancare bone.

Item un mantèu de scot. Item altre mantèu de vintè negre.

Item una capa de drap de color de flor de romani per anar de camí.

Item una sotaneta per lo mateix, de color morada, vella y squinsada.

Item un parell de mànegues velles de ximallot negre.

Item un caputxó ros de drap forrat de frisata blane, vell.

Item una gara (?) de drap color de pebret usat.

Item una cadireta comune vella

Item una roba llarga de gorgaran de aygües usada.

Item dos cadires comunes ab son sitals de cuyro usades.

Item un lit en què jeye dit diffunt de bancs y pots y sos pilars de poll teñit negre sols dos bancs de pi y sinch pots de pi y quatre pilars de poll en quatre vases de pi y quatre poms de poll.

Item dos matalassos del dit llit usats.

Item dos llansols de bri del dit llit.

Item una flassada de la gran fort usada.

Item una llumanera de llautó usada.

[Biblioteca]

Item en la cambre ha hont dit rector tenia los libres y stà en llista y són 253 llibres.

Item una taula llargue de pi en sos petjas llavadissos.

Item altre taula llargue de pi ab sos petjas tornajats.

Item un tinter de bañe gran ab son arener.

Item un tinter de llautó patit, més mitja mà de paper blanc per scriura.

Item un llit de bancs y pots de pi vells ab màrfaga plena de palla per jeura sos nebots.

Item dos llansols, lo un de stopa y l'altra de bri.

Item una flassada vella.

Item un llit nou de hom de camp, sens matalàs ni llansols ni flassada.

Item una arquimesa gran ab sos calaxos petits, dins la qual hi havia y s'i troben moltes scriptures de mà del diffunt com són coses de theologia, que havia estudiade y los altres del doctorat, y altres papés de poca importància.

Item dins dita arquimesa se trobe un llibre de albarans de forma de octau dels pagaments, que feya dit diffunt.

Item tres llibres més de albarans de forma de octau, lo un és de la heretat de Damià Stasi quondam y de los pagaments, y lo altre de la heretat del reverend mossèn Lluch Ballester prevere son onclo y lo altre és dels pagaments de Juan Cortey quondam son cunyat.

Item altre libre prim de forma de octau dels pagaments y començaments de com llogave los misatjes lo dit diffunt.

Item altre libre prim que dit diffunt l'a fet cabreu per les rendas que té de la heretat de son pare y de la heretat de son onclo mossèn Lluch Ballester prevere quondam.

Item sis altres en pragami jahens ha la heretat del dit diffunt.

Item un breviar modern nou y usat en que deye offici dit diffunt

Item un diurnal modern vell.

Item cinch hurons d'espert buyts y vells.

Item una stora de espert vella per baix del llit

[Cambra de les dones]

Item en la cambra ha hont jeyen las dones y la germane de dit diffunct se trobe lo següent:

Primo un llit de bancs y pots de pi ab sos pilars de poll sens tañir.

Item una màrfegue plena de palla de cañem usada.

Item dos llansols, lo un de stopa y lo altre de bri usats.

Item una flassada usada.

Item una caixa de pi corcada ab son pañy y clau dins la qual hi havia vels, mocadors y manudayes de la viuda germane del dit diffunct.

Item en dita caixa hi havia un parell de calsates de lli y dos peus del diffunct.

Item un llitoxo vell de sapí dins lo qual hi a un ruquet y un sobrepalis y una muça y un barret de capellà del dit diffunct.

[Cambra del vicari]

Item en lo estudi ha hont jeye al Vicari que dit diffunct tania, sa troba lo següent:

Primo un llit de bancs y pots de pi ab sos pilars de poll.

Item un matalàs usat.

Item dos llansols de bri y stopa prims.

Item una flassada de la gran fort usada.

Item una cadira comune ab sos sitials de cuyro usada.

Item uns cuyros de guadamacil vells, qui era de la heretat de mestre Damià Staci quondam son pare y són 3.

[Pastador]

Item en lo estudi pastador una pastera de pi vella.

Item un sarnador y un sadàs tot usat.

Item dos rahols par tanir al pa.

Item una post de pastar usada de pi.

Item una caixa farinera gran buyda de pi usada.

Item tres alfàbias petitas, una per olives, y l'altre per oli y l'altre per tanir vinagre.

[Cuina]

Item en la cuyna dos olles de terra, dos casoles tot de terra.

Item una dotzena de plats de tall de argent comuns de terra.

Item un saler de pisa de terra blanch ab un plat ab tres culleretes de plata y tres forquetes tot de plata.

Item un morter de coura ab sa massa.

Item sis scudellas ab orelles de tall de argent de terra.

Item dos cubertores de terra per tapar las ollas.

Item dos pellas de aram per fragir usades.

Item dos ferros de posar la olla al foch.

Item unes mollas de ferro, més dos llumanetes usats, per llum.

Item dos llumaners de la tafona de ferro.

Item un morter de pedra ab sa masa.

Item una caldera de aram mitjansera vella y foradada de la heretat de mestre Damià Estasi quondam son pare.

Item una gerreta de taula, de terra, y dos gerras mitjanseras de terra y una somadal tot de terra.

[Estable]

En la estable se toban un mul y una mula negra en la casa darrera trancada de edat de deu anys y al mul gris de edat de quatorze anys ab dos bastos de les dites bèsties vells.

Item dues cadenas del bestiar.

Item dues sàrries per tragar, de espart, usades.

Item dues cordes usades de palme per lo mateix ofici.

Item una sella de mul per vanir en Ciutat usada.

Item dues brilles, la una és de mul y l'altre de cavall usades.

Açò es troba en la rectoria de Purpunyent de hont dit diffunct here rector.

[Casa de Ciutat]

En les cases de Ciutat que continua en lo inventari present scituades el cab devall del Born s'itroba lo següent:

[Estudi]

Primo en als studis ha hont dit diffunct jeye, sinch cadires de repòs usades.

Item dues cadires comunes velles usades y una patita comuna usada.

Item un lit baxet de morer y sos caragols y pots de pi.

Item un traspontí usat.

Item dos llansols de bri usats.

Item una flassada vella encare un poch bone.

Item una mitja caixa de noguer negra y s'i trobe lo següent:

Item un vestit molt vell del dit diffunct, ço és calçons y gipó.

Item una beca de pebret usada.

Item un capell forrat de tafatà negra ja vellet.

Item un braser de aram ab sa caixa sens forrar, vell de la heretat de son pare mestre Damià Stasi quondam.

Item unes grellas en lo mànach trencat y unes mollas usades.

Item un bufet mitjanser de noguer usat.

Item altre bufet petit vell per tanir al vidre hora de dinar.

Item una caxa gran de reura buyda de la heretat de son pare mestre Damià Stasi quondam son pare.

Item uns estans de tanir los libres.

Item una credensa ab son parador de sapi vella de la heretat de mestre Damià Stasi quondam son pare.

Item sis retaulets mitjanserats al holi.

Item quatre Doctors del mateix ja vells.

Item un Sant Pere y un Sant Pau, quadros petitets.

Item quatre quadros grans de la història de Troya de colors comuns ja vells y foradats.

Item un armari de fuste de sapi molt vell de la heretat de mestre Damià Stasi quondam son pare.

[Botigues]

Item en les botigas del oli devall los studis s'i troba trenta alfabias buydas de 80, 90 ò 100 cortans cade hune.

En la libreria

[1].—Primo set libres, que són los set toms de los Annales del cardenal César Baronio, ço és de un fins a set inclusive.*

[2].—Item un libre, qu'és lo setè tom de dit cardenal César Baronio.

[3].—Item dos libres, que són primer y segon tom intitulats Rerum hispaniarum scriptoris aliquo ex bibliotheca don Roberti Bili Angli.

[4].—Item onse libres, ço és deu toms Operum divi Aurelii Augustini, y un qui es diu Index operum divi Augustini.

[5].—Item quatre toms de les obres de sanct Hierònim, que són quatre llibres.

[6].—Item un libre, qui es diu Opuscula, qua olim inveniebant inter opera sancti Hieronimi.

[7].—Item sis libres, que són les parts de la Theologia de sanct Thomàs de Aquino ab lo índice.

[8].—Item un tom de las obras de sanct Bernat.

[9].—Item un tom de les obres de Tertuliano.

[10].—Item un libre gran, qui's diu Vita Christi, a P. Ludolpho Sarine, carthusiano.

[11].—Item un libre, qui es diu De emendatione temporum, Josephi Scaligeri.*

[12].—Item un libre, qui's diu Genebrar, Di Libri.*

[13].—Item dos llibres, que's diu Opera D. Stanislai Hosii, són duplicats.*

[14].—Item altre libre, Pauli Joncinatis, Quastiones metaphisicales.

[15].—Item altre Libre, Fr. Adami Jasbont de Geluy, Opera omnia.

[16].—Item altre libre, Expositiones in libros de sophisticis elenchis Aristotelis, Augustini Niphi.

[17].—Item un libre, Themistii cognomento Suadae orationes XIX grecis et latine coniunctim editae.*

- [18].—Item altre libre, que's diu Etymologium trilingue, Joannis Fungeri.*
- [19].—Item un libre, Beatus Theodoretus, In Davidis Psalmos.
- [20].—Item un libre, Quaestionum regularium seu de lasibus conscientiae as personas religiosas fr. Joannis Baptistae de Lezana, carmelitae.*
- [21].—Item un libre, Don Joannis Alba, cartusiae, In varia utriusque testamenti loca.*
- [22].—Item un libre, sancti Joannis Chrisostomi, De virginitate.*
- [23].—Item un libre, J. Drussi, Annotat in totum Jesuchristi testamentum.
- [24].—Item un libre, Epithome Thesauri linguae, Sanctae Pagnini.*
- [25].—Item altre libre, Francisci Toleti a Societatis Jesu cardinalis, De instructione sacerdotum, et peccatis mortalibus.*
- [26].—Item tres libres, Titi Livii, Decades.
- [27].—Item dos libres, In universam Aristotelis dialecticam collegii conimbricensis.
- [28].—Item un libre, in octo libros, Phisicorum Aristotelis, dicti collegii conimbricensis.
- [29].—Item altre libres, in tres libros, De anima, Aristotelis, dicti collegii conimbricensis.
- [30].—Item altre libre, in quator libros, De coelo, Aristotelis, dicti collegii conimbricensis.
- [31].—Item altre libre, in duos libros, De generatione et correctione, Aristotelis, dicti collegii conimbricensis.
- [32].—Item dos libres, Publii Papini Statii Thebaydorum, et Sylvarum cum expositionibus diversorum.
- [33].—Item tres libres, Petri Canysii, Societatis Jesu, De Fide, spe, et charitate, De peccatis, De sacramentis Ecclesiae.
- [34].—Item un libre, Usuardi Martyrologium Opera, Joannis Molarii.
- [35].—Item un libre, Martyrologium romanum, Caesaris Baronio.*
- [36].—Item dos toms, Theaurus sanctae linguae, autore Sanctae Pagnino.*
- [37].—Item un tomo, Paraphrasis in Psalmos David, Jansenii episcopi.
- [38].—Item un tomo, In concordiam et historiam evangelicam, Jansenii episcopi.
- [39].—Item dos libres, primer y segon tom de les obres de sanct Gregori.
- [40].—Item tres libres, Francisci Lucae Burgensiae, Commentaria in Evangelii.
- [41].—Item De comunia bibliorum, auctore Georgio Edono.
- [42].—Item tres libres, Thomae Waldensis Anglici, Doctrinale antiquitatum dei Ecclesie Catholicae.
- [43].—Item dos libres, primer y sagon tom de Domingo Soto, In quarto sententiarum.
- [44].—Item un libre, Blasii Navarri, De potestate Ecclesiae.
- [45].—Item un libre, Martini Azpiluceta, De Reditibus ecclesiasticis.*
- [46].—Item un lib., Martini Azpiluceta, De jubileo et indulgentia.*
- [47].—Item un lib., eiusdem Azpiluceta, De voto paupertatis et sine religionis.*
- [48].—Item altre libre, dicti Azpiluceta, De judiciis.*
- [49].—Item un libre, dicti Martini Azpiluceta, De penitentia.*
- [50].—Item dos libres, Josephi, De bello judayco et antiquitatibus.

- [51].—Item un libre, Pharetra Divini Amoris Joannis Lanspergii carthusiani.
- [52].—Item sis toms, Patris Vázquez, Societatis Jesu, In divinum Thomas.
- [53].—Item un libre, Canones apostolorum et Photiscum comentariis.
- [54].—Item un libre, Danielis Barbari, In Psalmos David.
- [55].—Item dos libres, primus y segon tom, Bibliorum sacrorum Francisci Vatabli.
- [56].—Item un libre, Joannis Marianae, Societatis Jesus, Scholia in vetus et novum testamentum.
- [57].—Item un libre, Summa sylustrinae.
- [58].—Item un libre, De historia humana, Aris Montani.*
- [59].—Item libri, Francisci Turriani, Societatis Jesu, De sanctissima Eucharistia.*
- [60].—Item un libre, Gabrielis Vázquez, Societatis Jesu, De cultu adorationis et de adoptione Christi.*
- [61].—Item, Francisci Turriani, Dogmatici characteris Verbi Dei.*
- [62].—Item dos toms de Covarrubias, Variarum resolutionum.*
- [63].—Item un libre, De rebus Eucharistiae controversia, Fr. Claud. Desacristes.
- [64].—Item un libre, Michaelis Ghislerii Romani, In Canticum canticorum Salomonis.
- [65].—Item un libre, Vetus testamentum ex editione Sexti Quinti Pontificius max.
- [66].—Item un libre, Thomae Staplitone, Principiorum fidei demonstratio per controversias.
- [67].—Item un libre, Concordantiae novae utriusque testamenti Joannis Benedicti parisiensis.
- [68].—Item un libre, Gabrielis Vázquez, Opuscula in secundam secundae S. Thom.*
- [69].—Item quatre llibres, Nicholai Serarii, Societatis Jesu, In libros Josuae, Judicum, Ruth, Thobiae, Judith, Ester, Machabeorum.
- [70].—Item un libre, De justitia et juce, Leonardi Lesio, societatis Jesu.
- [71].—Item un libre, Andreae Massii, In Josuae.
- [72].—Item un libre, Bibliotheca sancta, Sixti Senensis.*
- [73].—Item un libre, Francisci Turriani, Societatis Jesu, Adversus magreburgenses.*
- [74].—Item un libre, Ariae Montani, In Isaiae prophetae sermonis.*
- [75].—Item un libre, fray Michaelis Salon, De Justitia.*
- [76].—Item un libre, divi Prosperi, Opera.*
- [77].—Item un libre, alter thomus operum Angeli Politiani.
- [78].—Item un libre, Onuphrii Pasmimi, Factorum a Rege Romulo usque ad imperatorum Carolum Quintum, et comentarii inductorum factorum libros.
- [79].—Item un libre, Psalterium hebraeum, grecum, arabicum, et chalueum cum glosis latinis.*
- [80].—Item un libre, que's diu Sanctorum Patrum Leonis maxime, Fulgentii Petri Grinsalgi Valerani, Asterii, Opera omnia.
- [81].—Item un libre, Strabonis, Rerum geographicarum.*
- [82].—Item un libre, Joannis Maldonati, societatis Jesu, In quator evangelistas.*

[83].—Item un libre, Biblia hebraica, cum interpretatione Xantii Pagnini, en què hi ha Novus testamentum grecum, et bibliorum pars quae hebraice non invenitur.*

[84].—Item un libre, De visibili monarchia Ecclesiae, Nicholai Sanderii.*

[85].—Item un libre, Photii Bibliotheca cum scholiis Andreae Schoti, de Societate Jesu.

[86].—Item un libre, De locis, Theologicis, Melchionis Cani episcopi.*

[87].—Item un libre, Petri Galatini ordinis minorum, De Archanis fidei veritatis.*

[88].—Item un libre, Adriani, Turnebi adversariorum.

[89].—Item dos libres, Scotti, In libros sententiarum.*

[90].—Item un libre, divi Thomae Aquinatis, In epistolis beati Pauli.

[91].—Item un libre, divi Cypriani, Opera.*

[92].—Item un libre, Domini Soto, De justitia et jure.*

[93].—Item un libre, divi Laurentii Justiniani, Opera omnia.*

[94].—Item un libre, Cornelius, Si lapide in omnes d. Pauli epistolae.

[95].—Item un libre, Tthenaei Deipnosophistarum libri XV.

[96].—Item un libre, sancti Cyrilli, De adoratione in spiritu ex veritate.

[97].—Item un libre, Demosthenis et Aeschinis, Principum Graeciae oratorum opera cum commentariis.*

[98].—Item un libre, Sanctis Pagnini, Isagoge ad sacras litteras et ad mysticos sacrae scripturae sensus.*

[99].—Item un libre, Isaaci Casauboni, Animadversionum in athenei dig-nosophistas.

[100].—Item dos libres, duplicats, Durandi a Sancto Portiano, In sententia theologicas Petri Lombardi.

[101].—Item un libre, Summae de Ecclesia Domini Joannis de Turrecremata.*

[102].—Item un libre, In libros Plini, Stephani Aquei.*

[103].—Item un libre, Tridentini decreti de justificatione expositio, fr. Andrea de Vega.*

[104].—Item un libre, De penitentia, fr. Melchioris Cani.*

[105].—Item un libre, Historia Joannis Magni gothi de omnibus gothorum sutoriumque regibus.

[106].—Item un libre, Leonardi Lessii, Societatis Jesu, De Gratia efficacitii et alii tractatus.

[107].—Item dos libres, primer y segon tom, De physica, de Mas.

[108].—Item un libre, Augustini Stenchi, De perenni philosophia.

[109].—Item un libre, Joannis Petri Mastei (?), Societatis Jesu, Historiarum judicarum libri XVI et Selectarum ex India libri quator.

[110].—Item un libre de pergami escrit de mà de bona lletra, De las institutions divinas, de Lactancio Firmiano.

[111].—Item un libre, Justi Lipsi, Epistolarum centuriae.*

[112].—Item un libre, Justi Lipsi, Politicorum.*

[113].—Item un libre, Relectiones theologiae Fr. Francisci a Victoria.*

[114].—Item dos libres, Luciani, Opera, primer y segon tom.*

[115].—Item un libre, Euthymius, In Psalm a David.

[116].—Item un libre, De locis theologicis, Melchioris Cani.*

[117].—Item un libre, Valerius Maximus.

[118].—Item un libre, Julius Caesaris Saligen, De causis linguae latinae.

[119].—Item un libre, Publii Aulii Persis, Familiaris exploratio.*

[20].—Item un libre, Aristotelis, Logica.*

[121].—Item un libre, Josephi Stephani Valentini, De bello sacro religionis causa.

[122].—Item un libre, d. Francisci Toleti, Societatis Jesu, Comentariorum in octo libros Aristotelis.*

[123].—Item un libre, De sacra ratione conficiendi, Jacobi Peresii.

[124].—Item un libre, Epithome geographicum, fr. Philippi Ferrarii.

[125].—Item un libre manuscrit, Commentaria in categorias Aristotelis, fr. Jacobi Roig.

[126].—Item un libre, Canonis poenitentialis cum nottis.

[127].—Item un libre, Virgili comentat.

[128].—Item un libre, Philippi Beroaldi, De felicitate.*

[129].—Item un libre, Moral, sens principi ni fi.

[130].—Item un libre, Joannis Baptistae Monlori, In libros Aristotelis.

[131].—Item un libre, De auxiliis, fr. Didaci Alvarez, ordinis predicatorum.*

[132].—Item un libre, Juvenal.

[133].—Item un libre manuscrit, De logica magna.

[134].—Item un libre, Jesaiae prophetae vetus et nova ex hebraico versio, fr. Francisci Forerii ( ).

[135].—Item un libre, Officina Joannis Ravisii Sextoris.

[136].—Item un libre, Petri Lombardi, Sententiarum libri quator.*

[137].—Item un libre, Antidola apostolica contra nostris temporis haereses, Thomae Stapletonis Angli.

[138].—Item un libre, Homeri, Ilias, Andrea Divo interprete.

[139].—Item un libre, Isichii presbiteri, In leviticum commentarium.

[140].—Item un libre, De sancta Trinitate, Genebrardi.*

[141].—Item un libre, divi Augustini, Meditationis soliloquia manuale.

[142].—Item un libre, De magistrati degli atheniesi, de Guglielmo Postelio Barentonio.*

[143].—Item un libre, Stephanis Duranti, De ritibus Ecclesiae Catholicae.

[144].—Item un libre, Terentis, Comoediae.

[145].—Item un libre, divi Clementis, Opera omnia.

[146].—Item un libre, Theophilacti, In omnes divi Pauli epistolas.*

[147].—Item un libret manuscrit.

[148].—Item un libre, Summae controversiarum in primam partem, Angelis doctoris sancti Thomae, thomus primus.

[149].—Item un libre, Libro secundo delli littere de Don Antonio di Guevara.*

[150].—Item un libre, M. Tulli Ciceronis, Epistole ad Atticum.*

[151].—Item un libre, Catullus, Tibullus, Propertius.*

[152].—Item un libre, Liturgiae, sine missae sanctorum patrum et de ritu missae et eucharistia.

[153].—Item un libre, Francisci Turriani, De hierarchicis ordinationibus ministrorum ecclesiae catholicae.

[154].—Item un libre manuscrit, Brevis institutio artium mathematicas.

- [155].—Item un libre, Psalmi Davidis variis calendariis et commentariis a Gil. Genebrardo.
- [156].—Item un libre, De recte formando theologiae studio, fr. Laurentii a Villavicentio.*
- [157].—Item un libre, Cathechismus ex decreto sacro sancti consilii tridentini.*
- [158].—Item un libre, Petri Joannis Nunnesii Valentini, Sustitutionum rethoricarum.
- [159].—Item un libre, d. Haymonis, In Psalmos explanatio.*
- [160].—Item un libre, M. Antonii Flamini, In librum psalmorum explanatio.
- [161].—Item un libre, Arnolii Api Vetusti, Comentarii in omnes psalmos.
- [162].—Item un libre, divi Theodoreti, Explanations in duodecim prophetas.*
- [163].—Item un libre manuscrit, Commentarii in psalmos, autore Trilles.
- [164].—Item un libre, M. Fabii Quintiliani, Institutionum oratoriarum libri XII.
- [165].—Item un libre, Euthimiimonachi, Orthodoxae fidei dogmatica.
- [166].—Item un libre, Orationes, Philippi Beroaldi, litteras linas (?) doctis.*
- [167].—Item un libre manuscrit, In Aristotelis dialecticam.
- [168].—Item un libre, Jo. Jovianni Pontani, Commentariorum in centum Claudii Ptolomei sententias.*
- [169].—Item un libre, Proverbia Bensirae oera Drusii.
- [170].—Item un libre, Quintus Hortii, cum commentariis Dionisii Lambini.*
- [171].—Item un libre, Joannis Lucidi Samothei, Chronicon seu emendatio temporum.*
- [172].—Item un libre manuscrit d. Petri Joannis Trillesii, Defensibus sacrae scripturae.
- [173].—Item Commentaria in XVII quaestionis primae partis sancti Thomae de Aquino, De ineffabili trinitatis mysterio, Bartholomei Torres.
- [174].—Item un libre, Elenchus haereticorum omnium, per Gabriellem Praetheolum Marcassium.
- [175].—Item un libre, Don Joannis Thaulerii, Sermones de tempore et de sanctis totius anni.*
- [176].—Item un libre, Opuscula, fr. Ambrós, cath., Politisenen.
- [177].—Item un libre, Diogenes Laertii, Historici de vita et moribus philosophorum.*
- [178].—Item un libre, Opuscula theologia, Julii Rugerii.
- [179].—Item un libre manuscrit, Aristotelis methaphysicorum.
- [180].—Item un libre, Caeremoniale episcoporum.*
- [181].—Item un libre, Annei Lucam, Pharfalliae.
- [182].—Item un libre, Grammatica hebraea, Ionnis Isaaci.
- [183].—Item un libri, Loci communes similium et dissimilium per Joannem Dradoeum.
- [184].—Item un libre, Phitarchi Vitarum Paralilas, Guilielmo Xylandro interprete.
- [185].—Item un libre, Justi Lipsi, Opera omnia.
- [186].—Item un libre, Angeli Politiani, Opera, tomus primus et secundus.

[187].—Item un libre, *Decretorum, secunda pars.*

[188].—Item un libre, *Jacobi Gretseri, Societatis Jesu, Institutionum linguae graecae de octo partibus orationis.**

[189].—Item un libre, *Joannis Cassiani eremitae, De institutionis renuntiationum collationes.**

[190].—Item un libre, *Panoplia evangelica sine de verbo Dei, Guihelmo Lindario auctore.*

[191].—Item un libre, *Promptuarium catholicum super evangelia ferialia, per Thomam Staplilonum.**

[192].—Item un libre, *divi Prosperi, Opera.*

[193].—Item un libre, *Angeli Politiani, alter thomus operum.*

[194].—Item deset libres petitets de differents authors y matèrias en llatí.

NOTES BIBLIOGRAPHIQUES

1.—Cesare Baronio. *Annales ecclesiastici a Christo nato ad annum 1198.* Romae 1588-1593, 12 v.

11.—Joseph Jules Scaliger. *Opus de emendatione temporum.* Paris 1583.

12.—Gilbertus Genebrardus?

13.—Stanislaus Hosius.

17.—Paris 1618.

18.—*Interpretatio in omnes Davidis psalmos.* Patavii 1565.

20.—*Summa quaestionum regularium seu de casibus conscientiae ad personas regulares utriusque sexus valde spentantibus.* Romae 1634.

21.—*Selectae annotationes et expositiones in variae utriusque testamenti.* Valentiae 1603.

22.—Antverpaie 1575.

24.—Xantes Pagnini. *Thesaurus linguae sanctae.* Lugduni 1575.

25.—*De sacerdotum instructione libri VII. De peccatis mortalibus.* Antverpiae 1600.

35.—Antverpiae 1589.

36.—Vd. 24.

45.—Martin de Azpilcueta Navarro. *Apologia libri de reatibus ecclesiasticis.* Romae 1571.

46.—Azpilcueta. *Commentariis de iobileo et indulgentiis omnibus.* Romae 1575.

47.—Azpilcueta. *Commentarius de voto paupertatis, deque sine religionis.* Romae 1574.

48.—Azpilcueta. *Commentariis utilis in rubricam de iudicis.* Romae 1585.

49.—Azpilcueta. *Commentario in septem distinctiones de poenitentia.* Romae 1581.

58.—Arias Montano. *Naturae historia prima in magnis operis corpore pars.* Antverpiae 1601?

59.—Francisco Torres. *De sanctissima Eucharistia. Tractatus primus contra Volanum Polonum.* Florentiae 1575.

60.—*De cultu adorationis libri tres.* Francoforti 1594.

- 61.—*Dogmatici characteres verbi dei ad catholicos Germaniae adversus novos Evangelicos. Libri IIII.* Florentiae 1561.
- 62.—Diego Covarrubias de Leyva. *Varianum ex jure pontificio regio et caesare resolutionum libri III.* Lugduni 1557.
- 66.—Thomas Stapleton. *Principiorum fidei doctrinalium demonstratio catholicorum per controversias.* Paris 1579.
- 68.—Venetiis 1618.
- 72.—Sixt de Siena. *Bibliotheca sancta, criticis ac theologici animadversarii...* Venetiis 1566.
- 73.—*Adversus magdeburgenses centuriatores pro canonibus apostolorum et epistolis decertalibus pontificum apostolicorum libri quinque.* Florentiae 1573.
- 74.—*Commentaria in Isaiae prophetae. Sermones.* Antuerpiae 1599.
- 75.—*De justitia in secundam sancti Thomae de Aquino.* Valencia 1581.
- 76.—Sant Pròsper d'Aquitània. *D. Prosperi Aquitanici episcopi regiensis ex sententiis S. Augustini.* Cordubae 1558.
- 79.—*Psalterium hebraeum, grecaum, arabicum et chaldeum cum tribus latinis.* Genuae 1516.
- 81.—Basilea 1571.
- 82.—Juan Maldonado. *Comentarii in quator evangelistas.* Mussiponti 1596.
- 83.—*Biblia sancta hebraica cum interlineari interpretatione lat. Xantis Pagnini acc. bibliorum pars, quae hebraice non reperitur, item Novum testamentum grecum.* Antuerpiae 1672.
- 84.—Nicolaus Sanderus. *De visibile monarchia ecclesiae libri VIII.* Antverpiae 1578.
- 866.—*De locis theologis libri duodecim.* Salmanticae 1563.
- 87.—*Columna, a patria. Opus de arcanis catholicae veritatis.* Orthonae Maris 1518.
- 89.—Duns Escot. *Scriptum in quator libros sententiarum.* Venetiis 1477.
- 91.—Sant Ciprià. *Divi Caecilii Cypriani opera ad veritatem vetustissima exemplaria summa...* Antverpiae 1568.
- 92.—Domingo de Soto. *De justitia et jure libri decem.* Salmanticae 1553.
- 93.—*Operum collectio.* Brixiae 1506.
- 97.—Basiliae 1572.
- 98.—Xantes Pagninus. *Habes, candide lector, duos tomos Isagogae ad linguam graecam litteras...* Avenioni 1525.
- 101.—Juan de Torquemada. *Summa de ecclesia una cum ejusdem apparatus nunc primum in lucem edite...* Venetiis 1561.
- 102.—Stephani Aquaeus = Étienne de l'Aigue. *In omnes Plinii secundi naturae historiae libros commentaria.* Paris 1530.
- 103.—Venetiis 1548.
- 104.—*Relectio de poenitentia.* Salamanca 1555.
- 111.—Justus Lipsius. *Epistola quam respondit viro principi deleberanti Beatumne an Pax an potius inducia expediant regi Hispaniarum cum Gallo, Angla, Batava.* S. l. 1608.
- 112.—*Politicorum libri IV.* Lugduni 1590.
- 113.—*Relectionis theologicae XII.* Lugduni 1557.
- 114.—Lucià. *Opera Omnia.* Basileae 1545, 2 v.; *Opera omnia in duos tomus dividida.* Salmurii 1619.

- 116.—*De locis theologicis libri duodecim*. Salmanticae 1563.
 119.—Mediolinae 1510.
 120.—*Opera omnia. Omnen logicam, rethoricam et poeticam disciplinam continens. Tomus I*. Venetiis 1551.
 122.—*Comentaria una cum quaestionibus in octo libros Aristotelis de physica auscultatione*. Venetiis 1573.
 128.—*De felicitate opusculum...* Bononiae 1521.
 131.—Diego Álvarez de Medina. *De auxiliis divinae gratiae et humani arbitri viribus et libertate...* Romae 1610.
 136.—*Sententiarum libri IV*. Venetiis 1477.
 140.—Gilbertus Genebrardus?
 142.—Guillem Postel Barentio. Venetiis 1542.
 146.—Teofilacte. Coloniae 1527.
 149.—*Lettere*, trad. da Domenico di Catzela. Verona 1545.
 150.—Romae 1470.
 151.—*Catulli, Tibulli et Propertii carmina cum Statii sylvis*. S. l. 1472.
 156.—*De recte formando theologiae studio libri quator*. Antuerpiae 1565.
 157.—Romae 1566.
 159.—H. Haymó. *Explicatio in omnes psalmos*. Friburg Brisgovia 1533.
 162.—Lugduni 1533.
 166.—*Orationes et carmina Beroaldi*. Bononiae 1502.
 168.—Joannes Jovianus Pontanus. *Pontani commentationes super centum sententias Ptolomaei*. Neapolis 1512.
 170.—*Horatius ex fide atque auctoritate X libri mss. opera Dionisii Lambini emendada*. Lugduni 1561.
 171.—Venetiis 1535.
 175.—Coloniae 1572.
 177.—Basileae 1524.
 180.—Romae 1600.
 188.—Jacobus Gretser. Ingolstadt 1598?
 189.—Basileae 1485
 191.—Thomas Stapleton. Coloniae 1592?